

Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje Výroční zpráva za rok 2015

Výroční zpráva projektu Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje navazuje na vypracovanou Metodiku poradenství při exportu výsledků výzkumu zpracovanou v rámci projektu reg. č. CZ.1.04/4.1.00/D4.00003 "Zefektivnění činnosti TA ČR" financovaného z Evropského sociálního fondu EU.

Výroční zpráva bude zpracována každoročně vždy na začátku kalendářního roku. Účelem výroční zprávy je shrnout průběh projektu Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje za uplynulý rok, jak u výzkumných projektů, tak případně upozornit na příležitosti pro zlepšení samotné metodiky.

Cílem projektu Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje je cílenou poradenskou podporou pomoci vybraným řešitelským projektům komercionalizovat státem podpořený výzkum. Za tímto účelem se spojily organizace státní správy i komerčního sektoru a každoročně vybírají projekty, kterým je toto cílené poradenství poskytováno. Více podrobností o projektu je uvedeno v Metodice.

Zpracovali:

Mgr. Martina Houdková

Ing. David Havlíček, Ph.D.

Rok 2015

V roce 2015 probíhalo pilotní ověřování aktivity Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje v rámci interního projektu TA ČR "Zefektivnění TA ČR". Konkrétní poznatky z pilotního ověřování jsou uvedeny ve vypracované Metodice, výroční zpráva se tedy bude věnovat zejména vybraným výzkumným případům.

Na pilotním ověřování se podíleli především zástupci TA ČR a EGAP. Vzniklo také unikátní uskupení institucí - Pracovní skupina pro podporu exportu výsledků VaV - v níž byli účastní zástupci státní správy i komerčního sektoru (zaměstnavatelské a podnikatelské svazy). Pracovní skupina vybírala výzkumné projekty a pomáhala s vyhledáváním vzájemných kontaktů v ČR i v zahraničí. Její složení a obsazení bylo ke konci loňského roku následující:

Složení Pracovní skupiny pro podporu exportu výsledků VaV (konec roku 2015)¹

JMÉNO	INSTITUTE
Ing. David Havlíček, Ph.D.	EGAP
Ing. Petr Martásek	EGAP
Ing. Rut Bízková	TA ČR
MVDr. Milena Vicenová	TA ČR
Mgr. Martina Houdková	TA ČR
Mgr. Kateřina Veselíková	TA ČR
Mgr., Ing. Josef Mudra	MPO
Martin Šperl	MPO
Ing. Tomáš Píša	MZV
Ing. Martin Hlavnička	CzechTrade
Doc. Ing. Jiří Krechl, CSc.	CzechInvest
Ing. Pavla Břečková, Ph.D.	AMSP
Mgr. Pavel Fára	SP ČR
Radek Špicar, M. Phil.	SP ČR
Mgr. Matěj Urban M.Sc	ICC
Mgr. Jiří Hansl	HK ČR
doc. PhDr. Petr Teplý, Ph.D.	VŠE
Ing. Petr Křížan	ČEB

Zaměstnanci TA ČR pomocí interní databáze IS Patriot a Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (IS VaV) vybrali na přelomu roku 2014/2015 projekty s potenciálem uplatnění jejich výrobků v zahraničí do 5 let. Tyto projekty následně hodnotila také pracovní skupina za použití těchto tří kritérií: Projekty musely:

¹ Pracovní skupina se sešla v roce 2015 24. února, 25. června a 23. října.

- 1) být podpořeny státem,
- 2) být úspěšně ukončeny,
- 3) mít komerční potenciál pro úspěch na zahraničním trhu.

Pracovní skupina hodnotila projekty body v rozmezí 1 - 5 (1 = nejlepší, 5 = nejhorší) a vytvořením průměru těchto čísel bylo do pilotního ověření vybráno celkem osm výzkumných projektů (viz níže, včetně aktuálního stavu jednání).

Z těchto vybraných projektů se jeden případ podařilo dokončit do stadia podpisu pojistné smlouvy EGAP (Lešikar), další tři jsou rozjednány v rámci pojistných příležitostí (Crytur, Conteg, Pure Bohemia). U dvou případů se podařilo alespoň propojit výzkumnou sféru s komerčním sektorem, což může vést ke spolupráci v budoucím období (SPUR, Balkancar). U posledních dvou případů se nepodařilo z důvodu neaktivity řešitele či nezájmu komerčního sektoru tyto případy posunout do pilotní podpory (Česká hlava, Glass Service).

Seznam vybraných projektů a jejich aktuální stav (ke konci roku 2015)

Řešitelé	Název projektu	Aktuální stav
SPUR a.s., Zlín	Fotoaktivní nanovláknitá struktura s antimikrobiálními vlastnostmi a způsob její přípravy	Propojení s Českou vodohospodářskou aliancí, zájem o nalezení výrobce i exportéra, účast na semináři Svazu průmyslu a dopravy ČR
VŠCHT - Ústav struktury a mechaniky hornin AV ČR, v. v. i. - GLASS SERVICE, a. s	Způsob čerění skloviny odstředováním	Komunikace s firmou Glass service, doporučeno obrátit se na VŠCHT → pro potřeby projektu byl poskytnut materiál s dalšími projekty, zpracován zaměstnanci Sektorových služeb TA ČR (tři s komerčním potenciálem), obrátili jsme se na kontaktní osoby → bez reakce
CRYTUR, spol. s r.o.	Scintilační detekční jednotka pro detekci elektronů, iontů a fotonů sendvičové struktury	Zejména z kapacitních důvodů firma zatím není zájem o zapojení se do projektu, předběžná indikace exportu do Indie
CONTEG, spol. s r.o./ČVUT	Datové rozvaděče	Indikace exportu do Ruské federace a Kazachstánu

		(podpora formou pojištění odkupu pohledávek) - zatím nenalezen odpovídající zahraniční odběratel, účast na semináři Svazu průmyslu a dopravy ČR
VŠCHT/Pure Bohemia, s.r.o.	Separace a rafinace kovového india	Spolupráce s Pure Bohemia, schůzky ohledně exportních příležitostí do Austrálie (chemické čištění odpadních kovů města Melbourne) – zahájeno jednání o pojištění v EGAP, účast na semináři Svazu průmyslu a dopravy ČR
Lešikar, a.s.	Snímače otáček tachografu	Nejpokročilejší spolupráce – případ s uzavřenou pojistnou smlouvou, prezentováno na MSV v Brně
Česká hlava/AV ČR	Čištění bioplynu	Spolupráce i přes komunikaci s oběma stranami zatím nenavázána – projekt zatím není připraven pro komercializaci
Balkankar CZ, s.r.o./ČVUT	Vývoj elektrických vozidel/výzkum v oblasti bateriových pohonů	Obě strany se domluvily na možné spolupráci ohledně testování elektropohonu komunálního vozidla, zatím v rámci výrobků v ČR

V průběhu prosince 2014 - února 2015 probíhalo oslovení řešitelů výzkumných projektů, zda mají o zařazení do pilotního projektu zájem. Z tohoto důvodu byly také výzkumné instituce osobně navštíveny metodičkou TA ČR a zástupcem EGAP. Ve většině případů byly řešiteli či spoluřešiteli soukromé firmy, které mají samy zájem o komercializaci produktů.

Dalším krokem bylo nalezení partnerů na tuzemském trhu, kteří by mohli odkoupit know-how či získat licenci od podpořených výzkumných institucí, pokud samotná řešitelská instituce nebyla zároveň výrobní firmou. Členové pracovní skupiny byli vyzváni (zejména zástupci HK ČR, SP ČR a AMSP), aby pomohli s vyhledáním partnerů.

Elektronická komunikace se neosvědčila, a proto byl 25. června 2015 realizován seminář pod záštitou SP ČR, na který byly pozvány členské firmy těchto institucí dle odvětvového klíče. Na tomto semináři měli řešitelé projektu TA ČR možnost prezentovat své výstupy a diskutovat

technické i obchodní otázky svých projektů. Této možnosti využila společnost SPUR, a.s., Conteg, a.s. a Pure Bohemia, s.r.o. Ze strany Svazu průmyslu a obchodu ČR se účastnilo přibližně 20 zástupců. Hlavní přidanou hodnotou byla výměna kontaktů zúčastněných a následná komunikace.

Vyhledání potenciálních zahraničních partnerů (odběratelů) se v rámci pracovní skupiny účastnili zejména zástupci CzechTrade a MZV. Hlavní pomocí zde bylo zorganizování individuálního setkání s obchodními rady ze zastupitelských úřadů ČR v zahraničí, které proběhlo ve stejném dni jako výše uvedený seminář s firmami, rovněž pod záštitou Svazu průmyslu a obchodu ČR.

Důležitým prvkem v rámci celého projektu bylo zapojení EGAP v pozici pojišťovny úvěrového financování. Pro financující banky totiž bývají projekty VaV vysoce rizikové, neboť je u nich vyšší nejistota nesplacení. Toto riziko umožňuje překlenout právě pojištění EGAP, které například v rámci pojištění předexportního financování umožňuje krýt až 80 % tohoto rizika. Paralelně s tímto mechanismem lze v rámci financování řešit také pojištění odkupu pohledávek či pojištění dodavatelsko - odběratelského úvěru (kde je možné krýt až 100 % rizika).

Jako klíčový se rovněž ukazuje pravidelný kontakt s řešitelskými týmy a průběžná komunikace ohledně postupu v přípravě komercializace. Ta v ČR naráží zejména na absenci prostředníka, který by dokázal propojit oblast VaV s oblastí komerce. V rámci pilotního ověřování způsobu komercializace řídili pravidlem "learning by doing", zaměřili jsme se tedy i na zkoumání různých cest, jak dojít k optimálnímu výsledku.

Z pilotního ověřování byly zjištěny tyto poznatky:

- většina projektů s největším komerčním potenciálem byla realizována řešiteli z řad soukromých společností,
- v některých případech již výzkumné instituce v podobně soukromých společností měly nalezeného i zahraničního partnera a uvítaly zejména pomoc s financováním,
- zástupci řešitelů měli zpočátku vůči projektu nedůvěru, kterou se podařilo překonat až podrobnějšími informacemi a sdělením, že se projektu účastní EGAP,
- odezva na oslovení prostřednictvím elektronické komunikace byla prakticky nulová,
- na EGAP a Technologickou agenturu ČR (TA ČR) se obrátila po prezentaci projektu na konferenci další společnosti s tím, že hledá již realizované výsledky výzkumu v oblasti její činnosti,
- objevil se spontánní zájem výzkumných institucí o zapojení v pilotním ověřování, aniž by byly aktivně oslovovány či byly uvedeny v seznamu institucí a realizovaných projektů, které byly zvažovány při výběru,

Mezi zásadní kritéria úspěchu při komercializaci patří dle zjištění pilotního ověřování:

- propojení a vytvoření „sítí“ všech partnerů v nastaveném systému podpory exportu, vytvoření sítí všech členů pracovní skupiny jak na nejvyšší manažerské úrovni, tak na úrovni pracovní,
- stanovení pravidelného rytmu jejich setkávání,
- trpělivá osobní komunikace s potenciálními partnery – nositeli výzkumných projektů.

Projekt Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje byl v průběhu roku 2015 (zejména v jeho druhé polovině) rovněž významně propagován - například na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně, na Strojírenském fóru, konferenci VŠE a dalších. Dařilo se medializovat zejména úspěšný případ Lešikar.

Případ společnosti Lešikar

Společnost LESIKAR, a.s. se zabývá již dvě desítky let vývojem různých druhů snímačů. Na základě podpory státu vyvinuli senzor snímající otáčky tachografu, který není ovlivnitelný magnetickým zářením. Jedná se o unikátní produkt v celosvětovém měřítku. Vzhledem k rizikovosti případu (chyběla certifikace a firma neměla vlastní výrobu) však nebyla žádná banka ochotná společnosti s ročním obratem kolem 10 mil. Kč poskytnout úvěr. Na základě pojištění EGAP nicméně firma získala úvěr ve výši přibližně 15 mil. Kč na certifikaci a rozjezd výroby a nyní má již objednávky od předních evropských automobilek v řádu 250 mil. Kč ročně (dodávky více než 400 tisíc kusů snímačů tachografu). Podle propočtů EGAP jenom kontrakty kryté pojistnou smlouvou EGAP vytvoří či udrží 35 pracovních míst a přinesou do veřejných rozpočtů na daních a odvodech 8 mil. Kč.

Po skončení projektu Zefektivnění TA ČR k 30. listopadu 2015 bylo ze strany vedení TA ČR a EGAP rozhodnuto v této aktivitě pokračovat dále. Důvodem bylo rovněž podepsání šestistranného memoranda o spolupráci v této záležitosti na Mezinárodním strojírenském veletrhu v Brně (dohody podepsali TA ČR, EGAP, CzechTrade, MZV, Svaz průmyslu a dopravy ČR a Hospodářská komora ČR).

Ještě v průběhu listopadu 2015 tedy bylo zahájeno druhé kolo výběru projektů, které byly posouzeny jak zaměstnanci Sektorových služeb TA ČR, tak také pracovní skupinou.

Výsledný seznam šesti projektů, jejichž řešitelé budou osloveni v roce 2016 je uveden níže.

Vybrané projekty 2. kola projektu Podpora exportu výsledků výzkumu a vývoje

	Název výstupu projektu	Majitel výsledku VaV
1	Senzor pro vysokorychlostní dynamické vážení vozidel	CROSS Zlín a.s.
2	Unifikovaná řada elektrobusů	SOR Libchavy spol. s r. o.
3	Implantát pro náhradu meziobratlového disku (obecně implantáty a endoprotézy)	ProSpon
4	Hydroelektrické soustrojí soustavy vodárenské	SIGMA Výzkumný a vývojový ústav,

	hydroelektrické jednotky	s.r.o.
5	Pístový spalovací motor pro spalování stlačeného zemního plynu	MARAT engineering, s.r.o./ VÍTKOVICE MECHANIKA a.s./VUT Brno
6	Prototyp filtru s katalytickým a antimikrobiálním účinkem	TU Liberec

V roce 2016 se opět očekává uspořádání semináře se zástupci Svazu průmyslu a obchodu ČR v červnu s následnými individuálními konzultacemi s obchodními rady.

Kromě toho budou v roce 2016 diskutovány v rámci TA ČR a EGAP následující možnosti pokračování projektu:

- zapojení dalších poskytovatelů státní podpory VaV (zejména při výběru projektů určených pro komercializace)
- zapojení pojištění EGAP do dřívějších fází podpory výzkumu = možnost financování výzkumně-vývojových aktivit soukromými prostředky, které by byly až v případě neúspěchu nahrazeny ex post prostředky veřejnými.